

Ομιλία του Αν. Διευθυντή της Κυπριακής Βιβλιοθήκης και Δημήτρη Νικολάου στο πλαίσιο της ενημερωτικής παρουσίασης με θέμα:

«Η Ψηφιοποίηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς μέσα από την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων»

που διεξήχθη την Τετάρτη 5 Μαρτίου 2014 και ώρα 9:00π.μ στο κεντρικό κτήριο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

Ψηφιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς, οι δυνατότητες του σήμερα και τα οφέλη του αύριο

Κύριε Διευθυντή των Πολιτιστικών Υπηρεσιών

Αγαπητή κυρία Κλαίρη Αγγελίδου

Κύριε πρώην διευθυντή της Κυπριακής Βιβλιοθήκης

Κυρίες και Κύριοι

Αγαπητοί φίλοι,

Θα ήθελα και εγώ με τη σειρά μου να σας καλωσορίσω στη σημερινή παρουσίαση η οποία αποτελεί κοινή πρωτοβουλία φορέων πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου που καλούνται σήμερα να δράσουν ως θεματοφύλακες της πλούσιας και ποικιλόμορφης πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Δεν θα ήταν καθόλου σχήμα απροσδιόριστου λόγου και υπερβολής να ισχυριστούμε ότι σήμερα, εν έτει 2014 στην Κύπρο, υπάρχουν αξιόλογοι φορείς πολιτιστικής κληρονομιάς που διατηρούν και παρέχουν πρόσβαση σε τεκμήρια μνήμης, γνώσης, πολιτισμού και λογοτεχνίας. Οι νέες τεχνολογίες έχουν δημιουργήσει σημαντικές ευκαιρίες για να γίνει αυτή η κοινή κληρονομιά πιο προσιτή σε όλους και μέσω της αξιοποίησης αυτών των ευκαιριών, ο πολιτιστικός τομέας καλείται να ακολουθήσει την ψηφιακή πορεία και οι φορείς πολιτιστικής κληρονομιάς να προσαρμόσουν τον τρόπο επικοινωνίας τους με το ευρύ κοινό.

Είναι πλέον γνωστό ότι η Ψηφιοποίηση έχει εμψύσει νέα ζωή στο υλικό του παρελθόντος, καθιστώντας το περιουσία για κάθε χρήστη και σημαντικό δομικό τμήμα του ψηφιακού γίγνεσθαι. Αυτό αποτελεί πρόκληση και συνάμα προτεραιότητα στο να καταστήσουμε την πολιτιστική μας κληρονομιά ακόμη πιο προσιτή και ταυτόχρονα να τη διατηρήσουμε για τις επόμενες γενεές με όλα τα αντίστοιχα κοινωνικά και εκπαιδευτικά οφέλη. Είναι επίσης σημαντικό να αντιληφθούμε ότι η ευθύνη που απορρέει από την καταγραφή, ψηφιακή διατήρηση και μετάδοση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, δεν αποτελεί έργο που μπορεί να ανατεθεί σε ένα ή μμερικούς μόνο παράγοντες του υπάρχοντος εγχώριου δυναμικού, αν και υποστηρίζουμε ένθερμα την ιδέα να αυξηθεί η συμμετοχή των ιδιωτών επενδυτών και εταιρειών στον στίβο της ψηφιοποίησης.

Η Ψηφιοποίηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς είναι γιγάντιο έργο που απαιτεί τεχνογνωσία, σωστή διαχείριση, προγραμματισμό και συλλογικότητα. Αυτά είναι και τα

κύρια συστατικά τα οποία θα δώσουν τα βέλτιστα αποτελέσματα μέσω σωστού συντονισμού και συνεργασίας

Η Κυπριακή Βιβλιοθήκη, ως φορέας πολιτιστικής και επιστημονικής κληρονομιάς στηρίζει και ενθαρρύνει τη συλλογικότητα και την πιστή εφαρμογή ενός ενιαίου πλαισίου συνεργασίας με άλλους φορείς προκειμένου επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα που θα λειτουργήσει προς όφελος της κοινωνίας και των μελλοντικών γενεών. Οφέλη που αξίζουν αυτή την προσπάθεια και που σχετίζονται με τον εκδημοκρατισμό της κουλτούρας και της γνώσης, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στην αναβάθμιση της έρευνας και της καινοτομίας. Θα ήταν όμως παράλειψη μας, να αγνοήσουμε τα σημαντικά οφέλη που θα προκύψουν για τον οικονομικό τομέα και αφορούν την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και υπηρεσιών για τη ψηφιοποίηση, τη ψηφιακή διατήρηση και την καινοτόμο διάδραση με το πολιτιστικό υλικό, καθότι το ψηφιοποιημένο υλικό μπορεί από μόνο του να αποτελέσει κινητήρια δύναμη καινοτομίας και να στηρίξει νέες υπηρεσίες σε τομείς όπως ο τουρισμός, η εκπαίδευση, οι τέχνες, το περιβάλλον κ.ο.κ.

Έχοντας κατά νου τα δυνητικά οφέλη από τη ψηφιοποίηση του πολιτιστικού μας πλούτου επιβάλλεται να στοχεύσουμε στη διαμόρφωση όλων των απαραίτητων υποδομών που θα βοηθήσουν στο

Να μοιραστούμε την πλούσια και ποικιλόμορφη πολιτιστική μας κληρονομιά

Να διαφυλάξουμε την κληρονομιά αυτή για τις μέλλουσες γενιές

Να υποθάλψουμε τη δημιουργικότητα.

Να συμβάλουμε στην εκπαίδευση και

Να προωθήσουμε την έρευνα, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα

Για να το πετύχουμε αυτό θα πρέπει πρώτιστα να επικεντρωθούμε σε ορισμένες σημαντικές παραμέτρους που αφορούν στην επιτυχή υλοποίηση του έργου ψηφιοποίησης της Πολιτιστικής κληρονομιάς και που σχετίζονται με:

την εξασφάλιση ευρείας πρόσβασης σε ψηφιοποιημένο υλικό του δημόσιου τομέα και της χρήσης του. Οι φορείς πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να παρέχουν την ευρύτερη δυνατή πρόσβαση σε ψηφιακό υλικό και να επιτρέπουν την περαιτέρω χρήση του. Αυτή η διασυννοριακή πρόσβαση πρέπει να αποτελεί μέρος των όρων συμμετοχής και χρηματοδότησης για την ψηφιοποίηση και την ανοικτή και εξ αποστάσεως πρόσβαση.

τον εναρμονισμό των κανονιστικών πλαισίων για θέματα ψηφιοποίησης με τις ισχύουσες Ευρωπαϊκές διατάξεις προκειμένου να υπάρχει ομοιομορφία και περαιτέρω συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά προγράμματα.

την ανοικτή και εξ αποστάσεως πρόσβαση σε μεταδεδομένα σχετικά με τα ψηφιοποιημένα αντικείμενα τα οποία παράγονται από τα πολιτιστικά ιδρύματα και τη διάθεσή τους στο ευρύ κοινό για περαιτέρω χρήση.

την προώθηση της ψηφιοποίησης και της προσβασιμότητας του υλικού πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο μέσω θέσπισης και εφαρμογής απαραίτητων νομοθετικών πλαισίων που αφορούν ειδικές κατηγορίες υλικού όπως είναι τα ορφανά έργα.

την ενίσχυση της Europeana ως το σημείο αναφοράς για την ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά στο διαδίκτυο. Η γνωστοποίηση των υπηρεσιών της Europeana θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα όλων των φορέων πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτόχρονα να θεσπιστεί ως σημείο αναφοράς για την πρόσβαση στον Ευρωπαϊκό πολιτιστικό πλούτο. Είναι σημαντικό να αντιληφθούμε ότι μέσα από τη συμμετοχή στη Europeana, όλοι οι φορείς μνήμης της Κύπρου έχουν τη δυνατότητα να προβάλουν το υλικό τους σε όλη την Ευρώπη και ως εκ τούτου να συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκά προγράμματα υπό την εποπτεία της Europeana προκειμένου να εμπλουτίσουν τις συλλογές τους και να φέρουν στο φως ακόμη περισσότερο αδημοσίευτο υλικό με χαρακτηριστικό το παράδειγμα της συμμετοχής της Κύπρου στο πρόγραμμα Europeana 1914-1918 το οποίο συνέβαλε στην ανάδειξη μιας άγνωστης, μέχρι πρόσφατα, ιστορικής πτυχής της Κύπρου από τη συμμετοχή της στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο όπως αυτή διαφαίνεται από τη δημοσίευση 900 ψηφιακών αντικειμένων και την καταγραφή 170 μαρτυριών τα οποία συνοδεύουν την Κύπρο στην επέτειο των 100 χρόνων από το ξέσπασμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και της μετέπειτα ιστορίας.

Την παροχή όλων των απαραίτητων εργαλείων που πλαισιώνουν την υποστήριξη φορέων πολιτιστικής κληρονομιάς ως προς τη δυνατότητα παραμετροποίησης και μεταφόρτωσης του υλικού τους προς τη Europeana μέσω του Εθνικού Συσσωρευτή. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται όλη η απαραίτητη υποστήριξη σε φορείς που κατέχουν ψηφιακές συλλογές να αναδείξουν το υλικό τους σε Ευρωπαϊκό επίπεδο ακόμη και αν διαθέτουν ελάχιστες υποδομές.

Καταλήγοντας Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί φίλοι θα ήθελα να επισημάνω ότι ουδείς διαφωνεί ότι η ψηφιοποίηση της Πολιτιστικής μας κληρονομιάς αποφέρει αναρίθμητα οφέλη. Είναι όμως ταυτόχρονα αδήριτη η ανάγκη να επικεντρωθούμε στο πλαίσιο υλοποίησης της οποίας πρωτοβουλίας προς αυτή την κατεύθυνση με σκοπό να γίνουμε εμείς η γέφυρα επικοινωνίας του παρελθόντος με το μέλλον. Για να το πετύχουμε αυτό δεν αρκεί μόνο ο ψηφιακός εγγραμματοςμός, αλλά ταυτόχρονα η αξιοποίηση κάθε δυνατού πόρου (είτε χρηματοδοτικής, είτε τεχνολογικής φύσεως) που προέρχεται μέσα από τη συνεργασία όλων των φορέων σε Εθνικό επίπεδο και ακολούθως μέσα από την από κοινού συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά προγράμματα και άλλες δραστηριότητες συλλογικού επιπέδου.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου και τη βιβλιοθήκη του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου για την πολύτιμη συνεισφορά τους ως προς την ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς μέσα από τον συνεχή εμπλουτισμό της Europeana και την αγαστή συνεργασία τους με την Κυπριακή Βιβλιοθήκη. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω το προσωπικό του τμήματος υπηρεσιών Πληροφορικής που είναι τοποθετημένο στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για την υποστήριξη που μας παρέχει και την τεχνογνωσία όσον αφορά τη διαμόρφωση όλων των απαραίτητων υποδομών που επιτρέπουν την υλοποίηση του έργου και των προσπαθειών μας. Θα ήταν όμως παράλειψη μου να μην ευχαριστήσω τον Δρ. Μαρίνο Ιωαννίδη για την

προθυμία του να είναι σήμερα εδώ με σκοπό να μας διαφωτίσει για το πρόγραμμα LoCloud καθώς και άλλους τρόπους συμμετοχής σε Ευρωπαϊκά προγράμματα.

Ευχαριστώ